

De Kinkhoorn 19

Nieuwsbrief van de Stichting Kingma State. Samengesteld uit de oorspronkelijke tekstbestanden van de redactie.

Inhoud

1. Voorwoord
2. Aankondiging verkoop singelbomen 16 november 1757
3. Aanvullende gegevens genealogie Kingma's tot 1700
4. Kingma Kronkels Genomineerd
5. Kingma State in LC vanaf 1757
6. Middeleeuwse kloosters Westergo
7. Van Beijma als kamerlid 1864
8. Verkoop KS als bouwmaterialen
9. Verkoopadv met prijzen KS 19sep 1864
10. Verzoek donatie voor preekstoel Boer
11. Zweins en de Kingma State op oude kaarten - 3 blad 1 en 2.
12. Zweins en de Kingma State op oude kaarten - 3 blad 3.
13. COLOFON Kinkhoorn

Voorwoord

Op zaterdag 8 november op de donateurbijeenkomst in Zweins, hebben we afscheid genomen van Kees als voorzitter van de Stichting Kingma State. Kees is van af 8 juli 1999 bijna 10 jaar voorzitter geweest, met als hoogtepunt de Kingmadag op 8 juli 2000 in Zweins. Al die jaren heeft hij met name veel gedaan op het gebied van historisch onderzoek naar de Kingma's en hierover gepubliceerd in de Kinkhoorn. We zijn Kees veel dank verschuldigd voor al datgene wat hij voor de Stichting Kingma State heeft gedaan. Met veel plezier neem ik het voorzitterschap van Kees over, met de wetenschap dat hij voorlopig lid van het bestuur blijft en verdere zal gaan met het historisch onderzoek naar de Kingma's en hierover ook zal blijven publiceren via de Kinkhoorn. In dit nummer van de Kinkhoorn vindt u een

samenvatting van de presentatie van Hans Mol over de middeleeuwse kloosters van Oostergo en hun begunstigers. Verder een vervolg op de historische kaarten in relatie met de Kingma's en een afronding van de gepubliceerde genealogische gegevens. Deze keer zijn het of losse data, die mogelijk nog een plek kunnen vinden in de Genealogie van Jelle van Kinghum en enkele takken waarbij we niet direct de relatie kunnen leggen en er mogelijk aanvullend onderzoek gedaan moet worden. Ten aanzien van de vermelde gegevens, is elke reactie welkom. Voor de komende tijd gaan we ons als stichting met name bezig houden met het verder completeren van de genealogie, met name ten aanzien van bron vermelding en juiste schrijfwijze. De afgelopen jaren zijn er veel historische gegevens verzameld en gepubliceerd in de Kinkhoorn. We zullen gaan bekijken of wat nu beschikbaar is voldoende materiaal biedt voor toekomstige publicatie en nog nader onderzoek doen naar een aantal historische documenten (testamenten). Voor deze verdere uitwerking zullen we proberen meer mensen hierbij te betrekken. Een van de belangrijkste aspecten voor publicatie is de financiering, die voor een groot deel door sponsoring zal moeten gebeuren. Bijdrages en ideeën zijn van harte welkom!

Tjeerd Kingma, voorzitter

Aankondiging verkoop singelbomen 16 november 1757

De Advocaat Dr. AGGEUS HAMERSTER, en de Notaris TH. VAN DER LEY, zullen op Donderdag den 17 November 1757. des namiddags om vier uur praccys, op de tweede Zaterdag, ten Huize van SIMON WINK, Wynhandelaar in 't Swart Kruis binnen Leeuwarden, by Stryk-geld verkopen: Vyf - en - veertig Pondem. Heerlyk LAND, over hoog en laag, leggende in LAMMINGA ZATHE onder Tzummarum, begeregt met een STEM. Als mede agtien Golt-guldens 21 Stuiv. EEUWIGE RENTHE, gaande uit voorfz. Zathe. Vier Pondematen LOS-LAND, onder den Dorpe Minnertsgr. Twaalf Pondematen LAND, gemeen over het geheel van 56 en een vierde Pondematen LAND, gelegen onder den Dorpe Ruigelloum. Beneffens 52 Pondematen vier Eelfen zo BOUW als GREID-LANDEN, onder den Dorpe Witmarfum, Pingjum en Schraard, de Roodhuister Landen genaamt, by Stukken opgeveilt te worden. Breder by Billetten gefpecificeert. De Conditien en Articulen zyn te zien by bovengemelde te Leeuwarden.

Dr. J. VITRINGA zal op Saterdag den 19 November 1757. op een uur na Noen praccys by de 1ste Zaterdag, den 26 dito by de Verhoging, en 3 Decemb. by de provisioneele Palmflag, in de Nieuwe Hopzak binnen Leeuwarden by Stryk-geld Verkopen: Een deftige ZATHE LANDS op 't Munniche Bild onder Hallum, groot 75 Pondematen zo Bouw als Greidlanden by TJEERD LUBBERTS gebruikt, belaft met 18 Fl. 15 St. en de de Huistauxatie hebbende op May 1745. getaux. 1980 Car. gl. yder Pondemate, met 70 Gl. klinkende munte in plaats van Lands Oblig. aan de Meyer by verlatinge op Tauxatie te voldoen, Petri en May 1758. met twee Jaren Huur, te Huur doende op Martini 262 Car. gl., en Jaars zeven lopen Winter-Garf. Breder in de Billetten en Articulen van Verkopinge gefpecificeert. Nog negen Pondem. koffelyke GREIDE agter de Zuidkant van 't Vlier, by de HOPMAN MEINSMa gebruikt, belaft met negen Fl. Petri 1758. met twee Jaren Huur, op Martini jaarlyks te Huur betalende 90 Car. glds. vry Land.

De Secretarien A. en H. W. WIARDA te Oosterlittens en Bolsward zullen op den 16 November 1757. te twaalf uur by de eerste Zaterdag, ten Huize van HYLKE SYBES, Castelein in Roma te Harlingen by Stryk-geld Verkopen; zekere deftige Stemdragende ZATHE EN LANDEN tot Witmarfum, tegenswoordig by DIRK HEINIS cum uxore gebruikt, tot Petri en May 1758. voor 530 Gl. huur, breder by Billetten gefpecificeert, en waar van de Koop-conditien te zien zyn, by de Secretarien bovengemeld.

Dr. MARIUS NAUTA te Leeuwarden, zal op Saterdag den 19 November by de Verhoginge, en den 26 dito by de provisioneele Palmflag, t'elkens te 12 uren op Noen, ten Huize van A. V. D. WEIDE in de Nieuwe Hopzak verkopen.

1. Een Heerlyke en Voortreffelyke ZATHE LANDS, gelegen onder den Dorpe Ieslum, groot na naamen faam 78 Pond. 1 Eelf. 19 Pen. 7 Roeden, 7 Voeten, begeregt met een Stem op N. . gebruikt by JOHANNES-SIBRENS voor 120 en 100 Gl. vry geld, en daar te boven een Vierendeels Rode Grasbater.

2. 47 En een half Pond. LANDS in een Heerlyke en Voortreffelyke ZATHE LANDS, gelegen onder den Dorpe Bozum, groot in 't geheel 61 en een half Pond., begeregt met een Stem op No. 5. behorende de overige Pond. aan SYBE TJERKS en de Keuke van Bozum, gebruikt by FRIJKE SIPKES, die van deze 47 en een half Pond. 's Jaars in vryen gelde te Huur betaalt 250 Gl. en in cas van reparatien tegen drie vyfde partien van 't geheel moet hoeden, Kost, Drank en Arbeidsloon.

Dr. FELIX TINGA zal op Saterdag den 19 November te een uur na Noen ten Huize van A. VAN DER WEYDE in de Nieuwe Hopzak binnen Leeuwarden by de eerste Zaterdag verkopen. No. 1. Een Heerlyke Stemdragende ZATHE LANDS groot 77 Pondematen gelegen onder Arum tot Baarderhuuren, op Petri en May 1758. vry van Huur-Jaren, by SIMON BARTELS gebruikt, voor 267 Gl. 7 St. 6 P. vry geld aan Huur betalende. No. 2. Een Heerlyke Stemdragende ZATHE en LANDEN mede onder Arum groot 70 Pondematen op Petri 1761. vry van Huiringe, by BARTLE CLAGIS gebruikt, 's Jaars voor 175 Gl. vry geld. Nadet by Billetten gefpecificeert, en waar van de Conditien van Verkopinge te zien zyn by bovengemelde Advocaat in de Grote Hoogstraat te Leeuwarden.

De Participanten van d' Geotroyeerde Meekrap-Plantery, Gedenken aan de Minst aannemende te befteden, 't Arbeidsloon van Merzelen en Timmerwerk, van een nuiwe MEEKRAP-STOOF in de Provincie van Groninger-Land, by de Loppersummer-Tille aan 't Damfheldiep: Wie daar aan gadinge maakt, kan komen op Dingsdag den 22 November 1757. 's Morgens om 10 uren ten Huize van Monfr. R. HARS naast 't Provinciaale Collecthuis tot Groningen, en de Conditien daar-af, kunnen inmiddels gezien worden by de Boekhouder U. W. D' VRIES op 't Vliet tot Leeuwarden, en by G. RAAMAKER, Mr. Timmerman in de Stoeldraayersstraat tot Groningen.

Op Dingsdag den 19 November 1757. op een uur na Noen zal men Procederen voor de Ed. Mog. Heer T. A. H. ROORDA VAN SIXMA, als Commissaris, tot opneming der Stemmen, nopens het Vacantgevoorden St. Christophori Leen tot Oldenhove binnen Leeuwarden, wordende de Geinterresseerdens tot voorschreven Leen, welke geen Stemcedullen of Procuratie mogten hebben gepasseert, by dezen geciteert zig op die tyd op het Collegie te fteeren.

Men Prefenteert op Vrydag den 25 November 1757. 's Morgens Praccys te 10 uur by Boelgoed te verkopen: Een deftige party van ongeveer 180 Ypen, en eenige Effchen STAM-BOOMEN, meest alle extra gaaf, staande op de Zingel van Kingma-Statte van Mevrouw de Wed. BEYMA onder den Dorpe Sweins, aan de Harlinger Trekvaart, en dus zeer comoot om te worden afgevoerd.

Men Prefenteert uit der hand te verkopen of by Tauxatie over te doen een exellente KOEKE-BAKKERS WINKEL met alle deszelfs gereedschappen, staande op de breedzyde van de nieuwe Stad, en nagelaten by wylen PIETER STELLINGWERF. Hier kan ook Kleinbrood mede gebakken worden.

Aanvullende gegevens genealogie Kingma's tot 1700

Genealogie Kingma's tot ±1700

Op de volgende pagina's zijn een aantal Kingma's vermeld van vóór 1700, waarvan niet direct een relatie kan worden gelegd met de stamreeks van **Jelle van Kinghum**.

Mocht iemand over aanvullende informatie beschikken over deze personen, dan vragen wij u dit door te willen geven aan Tjeerd Kingma (tj.kingma@planet.nl)

1. **Tyal Pieters Kingma**, moeder van de kinderen van Wybe Tyaerds, wordt genoemd in 1606.

2. Geboortes volgens archieven Tresoar

Ferwerderadeel, dopen, doopjaar 1707

Dopeling: **Neeltje**

Gedoopt op 13 maart 1707 in Ferwerd

Dochter van **Heere Kingma** en niet genoemde moeder

Leeuwarden, dopen, doopjaar 1639

Dopeling: **Marten**

Gedoopt op 20 maart 1639 in Leeuwarden

Kind van **Kingma** en niet genoemde moeder

Leeuwarden, dopen, doopjaar 1693

Dopeling: **Antie**

Gedoopt op 19 februari 1693 in Leeuwarden Kind van **Jan Kingma**, mr. bakker en niet genoemde moeder

Leeuwarden, dopen, doopjaar 1694

Dopeling: **Peterus**

Gedoopt op 26 september 1694 in Leeuwarden

Zoon van **Jan Kingma**, mr. bakker en niet genoemde moeder

Leeuwarden, dopen, doopjaar 1695

Dopeling: **Anna**

Gedoopt op 6 november 1695 in Leeuwarden

Kind van **Jan Kingma**, mr. bakker en niet genoemde moeder

Leeuwarden, dopen, doopjaar 1697

Dopeling: **Freeck**

Gedoopt op 27 januari 1697 in Leeuwarden

Zoon van **Jan Kingma** en niet genoemde moeder

Leeuwarden, dopen, doopjaar 1699

Dopeling: **Jancke**

Gedoopt op 8 oktober 1699 in Leeuwarden

Kind van **Jan Kingma**, meester bakker en niet genoemde moeder

Franekeradeel, dopen, doopjaar 1678

Dopeling: **Sibrichien**

Gedoopt op 8 mei 1678 in Midlum

Kind van niet genoemde vader en **Sibrichien Jans Kingma**

Franekeradeel, dopen, doopjaar 1652

Dopeling: **Teeckle**

Gedoopt op 26 december 1652 in Tzum

Zoon van niet genoemde vader en niet genoemde moeder

Doopheffer: **Ulbe Jintes Kingma**

Franeker, dopen, doopjaar 1665

Dopeling: **Fokeltie**

Gedoopt op 13 augustus 1665 in Franeker

Dochter van **Rieurd Kingma**, mr. en niet genoemde moeder

Franeker, dopen, doopjaar 1666

Dopeling: **Inte Rieurds Kingma**, mayor deser stede

Gedoopt op belijdenis op 5 juli 1666 in Franeker

Zoon van niet genoemde vader en niet genoemde moeder

Franeker, dopen, doopjaar 1669

Dopeling: **Anna Catharina**

Gedoopt op 26 december 1669 in Franeker

Kind van **Rieurd Kingma**, mr. en niet genoemde moeder

Franeker, dopen, doopjaar 1671

Dopeling: **Ydtie**

Gedoopt op 16 juli 1671 in Franeker

Dochter van **Rieurd Kingma**, mr. en niet genoemde moeder

Franeker, dopen, doopjaar 1671

Dopeling: **Gretske**

Gedoopt op 16 juli 1671 in Franeker

Dochter van **Rieurd Kingma**, mr. en niet genoemde moeder

Franeker, dopen, doopjaar 1673

Dopeling: **Inte**

Gedoopt op 16 maart 1673 in Franeker

Zoon van **Ruurdt Intes Kingma**, mr. en niet genoemde moeder

Franeker, dopen, doopjaar 1675

Dopeling: **Marten**

Gedoopt op 21 november 1675 in Franeker

Kind van **Ruurd Intes Kingma**, mr. en niet genoemde moeder

Franeker, dopen, doopjaar 1679

Dopeling: **Marten**

Gedoopt op 12 januari 1679 in Franeker

Kind van **Ruurdt Intes Kingma** en niet genoemde moeder

Bolsward, dopen, doopjaar 1700

Dopeling: **Janke**

Gedoopt op 23 januari 1700 in Bolsward

Kind van **Klaas Kingma** en niet genoemde moeder

Sneek, dopen, doopjaar 1653

Dopeling: **Jancke**

Gedoopt op 14 december 1653 in Sneek

Kind van **Gerryt Bualda** en **Aeltie Kingma**

Sneek, dopen, doopjaar 1656

Dopeling: **Dirckien**

Gedoopt op 27 november 1656 in Sneek

Dochter van **Hopperus Aetes**, kandidaat en **Antie Kingma**

3. Huwelijken volgens archieven Tresoar

Baarderadeel, huwelijken 1664

Vermelding: Bevestiging huwelijk op 23 september 1664 in Winsum

Man : **Ruardus Kingma** afkomstig van Franeker

Vrouw : **Anna Cathrina Schotanus** afkomstig van Sneek

Opmerking : hij is mr. chirurgyn

Leeuwarden, huwelijken 1653

Vermelding: Bevestiging huwelijk op 31 juli 1653

Man : **Pieter Ruyrds** afkomstig van Leeuwarden

Vrouw : **Antie Kingma** afkomstig van Leeuwarden

Leeuwarden, huwelijken 1656

Vermelding: Ondertrouw op 6 september 1656

Man : **Thijs Piers** afkomstig van Leeuwarden

Vrouw : **Antie Kingma** afkomstig van Leeuwarden

Opmerking : hij is gemeensman

Leeuwarden, huwelijken 1677

Vermelding: Bevestiging huwelijk op 16 december 1677

Man : **Gangeloff Upkes Hooghacker**

Vrouw : **Antie Kingma**

Opmerking : zij is weduwe van Tijs Piers

Leeuwarden, huwelijken 1688

Vermelding: Bevestiging huwelijk op 23 januari 1688

Man : **Paulus Schouwen** afkomstig van Leeuwarden

Vrouw : **Jancke Kingma** afkomstig van Leeuwarden

Opmerking : hij is notaris publicus

Leeuwarden, huwelijken 1689

Vermelding: Bevestiging huwelijk op 4 Leeuwarden, huwelijken 1689augustus 1689

Man : **Jan Kingma** afkomstig van Leeuwarden

Vrouw : **Janke Freerks** afkomstig van Leeuwarden

Opmerking : hij is mr. bakker

Harlingen, huwelijken 1657

Vermelding: Bevestiging huwelijk op 5 november 1657

Man : **Jan Schrael** afkomstig van Harlingen

Vrouw : **Rinscke Ruyerts Kingma** afkomstig van Harlingen

Opmerking : soldaat

Franeker, huwelijken 1668

Vermelding: Bevestiging huwelijk op 22 april 1668

Man : **Rieurd Intes Kingma**

Vrouw : **Aafke Martens** afkomstig van Franeker

Opmerking : mr. Chirurgyn

Bolsward, huwelijken 1699

Vermelding: Bevestiging huwelijk op 14 mei 1699

Man : **Nicolaus Kingma**

Vrouw : **Arjaantie Arjans Postumus**

Opmerking : soldaat

Wymbritseradeel, huwelijken 1651

Vermelding: Bevestiging huwelijk op 21 november 1651

Man : **Gerryt Dirks** afkomstig van Jorwerd

Vrouw : **Aeltie Kingma** afkomstig van Sneek, zij is op 7 augustus 1710 aldaar overleden.

4. Overlijden volgens gegevens Tresoar.

Leeuwarden overlijden/begraven 1690

Begraven: een kind van **Jan Kingma**, mr. bakker

Datum : 9 december 1690

Begraven op het Oldehoofsterkerkhof

Leeuwarden overlijden/begraven 1692

Begraven: een kind van **Jan Kingma**

Datum : 4 maart 1692

Begraven op het Westerkerkhof

5. Genealogie Bernardus Johannes Kingma tot ± 1700

Uit bepaalde aktes blijkt dat Bernardus Kingma een zuster Jeltje Johannes Kingma en een broer Pytter Johannes Kingma had. Deze Pytter Johannes Kingma zou mogelijk dezelfde kunnen zijn als Pieter Johannes Kingma (zie VI.11), zoon van Johannes Pieter Kingma (V.8) en Gatske Wybrens Buma, waarmee de verbinding met Jelle Kinghum zou ontstaan. Helaas zijn hier geen directe aanwijzingen voor en zal dit verder onderzocht moeten worden.

Onderstaande gegevens zijn deels overgenomen uit het boekje “Mijn Voorouders Kingma” van mevr. F. Thoomes-Kingma, de website van Ruud de Bruijn en gegevens van Wubbo Daniëls uit Sneek.

I.1 **Bernardus Johannes KINGMA**, geboren omstreeks 1623 in Engwierum, overleden na 1677, *Auth.Kol 1592-1672, B.15, 1704, 5.6.1660 meldt Bernardus en Pyter Kingma als curatoren over de weeskinderen van Jeltje Johannes (wijlen voor 5.6.1660) bij Jetse Jans wonende te Ketingawier o/d Westergeest, Auth.Kol. 1592-1672 B.15, 1739, 12.6.1662 meldt Bernardus als volle broeder van Jeltje Kingma en curator over Aucke Jetses, geb.1637 en Neeltje Jetses, minderjarig in 1662.*

Curator over Arien Pyters, 17 jaar, geb.1650 (OOD Auth.18.3.1667, acte245), stiefvader en curator over Fooke Lieuwes 23 jaar, geb.1641, en Dirk Lieuwes 19 jaar, geb.1645 (OOD Auth.1656-1685, acte 72, 22-5-1653/acte 184, 11.6.1664), woont op de "Doniastate" in Engwierum pacht later een hoeve in Morra waar hij trouwt met zijn tweede vrouw.

Gehuwd (1) op 11-5-1649 te Engwierum met **Trijntje DIRKS**, geboren 1618, overleden op 24-01-1658, (*zie grafsteen te Engwierum*), *zie Auth Kol. 1592-1672, 23.1.1641 acte 1286 en acte 1296, 31.3.1641*, dochter van **Dirk PYTERS** en **Hiltje PYTERS**. Zij is weduwe van Lieuwe Fockes Donia (1591-1649).

Gehuwd (2) met **Tietske Tietis**.

Uit het eerste huwelijk:

1. [Trijntje Bernardus](#) (zie II.1).
2. **Grietje Bernardus**, *acte van 22.10.1662 waarbij Wijbe Annes land koopt van Grietje~Bernardus.*
Uit het tweede huwelijk:
3. [Ydtie Bernardus](#) (zie II.2).
4. [Saakje Bernardus](#) (zie II.3)
5. [Mayke Bernardus](#) (zie II.4).

II.1 **Trijntje Bernardus KINGMA**, geboren circa 1651, overleden 1687, *zie Auth OOD, acte 72, 22.5.1658*. Dochter van [Bernardus Johannes KINGMA](#) (zie I.1) en [Trijntje DIRKS](#).

Gehuwd (1) op 10-03-1667 te Engwierum Echtgenoot is **Arrien PYTERS**, geboren circa 1650, overleden voor 1673, zoon van **Pieter ARRIëNS** en **Sibbel OENSES**.

Gehuwd (2) 1673 met **Gerrit GERRITS**, ontvanger en dorpsrechter te Engwierum,

overleden voor 1694.

Uit het eerste huwelijk:

1. **Pieter Arriëns**(zie III.8).

Uit het tweede huwelijk:

2. **Antie**, geboren circa 1675.
3. **Arrien** (zie III.11).
4. **Lieuwe**, geboren circa 1681.
5. **Hiltje**, geboren circa 1684.
6. **Trijntje**, geboren circa 1687.

II.2 **Ydtie Bernardus KINGMA**, overleden op 28-06-1713. *Aut.OOD 1656-1811 acte 7.10.1689, omtrent 18 jaar, curator JoannisJelles, mr.kleermaker te Lioesens*, dochter van **Bernardus Johannes KINGMA** (zie I.1) en Tietske Tietis.

Gehuwd met **Anne MINSES**.

Uit dit huwelijk:

1. **Minse Annes KINGMA** (zie III.18).

II.3 **Saakje Bernardus KINGMA**, dochter van **Bernardus Johannes KINGMA** (zie I.1) en Tietske Tietis.

Gehuwd (1) circa 1689 met **Tjepke DIRKS**. *Auth.OOD 1656-1811 acte 148, 2.6.1704, Curator is Jacob Douwes teLioesens*

.

Gehuwd (2) circa 1692 met **Binnert LOLKES**. *Auth.OOD 1656-1811, acte 147, 2.6.1704, curator is Sybren Theunis totMorra.*

Uit het eerste huwelijk:

1. **Baukje TJEPKES**.

Uit het tweede huwelijk:

2. **Aaltje BINNERTS**, geboren 1693.
3. **Tiete BINNERTS**, geboren 1695.

II.4 **Mayke Bernardus KINGMA**, dochter van [Bernardus Johannes KINGMA](#) (zie I.1) en Tietske Tietis.

Gehuwd op 24-03-1695 te Ee Echtgenoot is **Cornelis DOUWES**.

Uit dit huwelijk:

1. **Douwe CORNELIS**, gedoopt op 01-03-1696 te Ee
2. **Pyttie CORNELIS**, gedoopt op 07-04-1699 te Ee
3. **Pyttie CORNELIS**, gedoopt op 23-06-1700 te Ee
4. **Pyttie CORNELIS**, gedoopt op 17-07-1701 te Ee
5. **Pyter CORNELIS**, gedoopt op 08-10-1702 te Ee
6. **Tiete CORNELIS**, gedoopt op 22-02-1705 te Ee
7. **Pyttie CORNELIS**, gedoopt op 19-12-1706 te Ee
8. **Jetske CORNELIS**, gedoopt op 12-08-1708 te Ee
9. **Nyncke CORNELIS**, gedoopt op 14-12-1710 te Ee

*III.8 **Pieter Ariëns**, geboren 1668 te op Berghwegen onder Engwierum, overleden op 14-08-1738 te Dokkum, (zie grafsteen Dokkum), zie Auth.OOD, bld.23, acte 80, 16.7.1694, proc.post en burger te Dokkum*

Pieter Arriëns,, zal zich later Petrus Berghsma noemen en zich, dankzij winst uit handel op Oost-Indië, ontwikkelen tot grootgrondbezitter in de Dongeradelen. Zijn zoon Willem wordt secretaris van Oostdongeradele, maar zijn pogingen benoemd te worden tot grietman wordt door de Friese adel verijdeld).

Genealogisch Jaarboekje 1993, pag.53

Auth OOD blz23, acte 80, 16.7.1694, Jan Gerrits en Pyter Bergsma,curatoren over de kinderen van Gerrits en Trijntje B. Kingma, zoon van [Arrien PYTERS](#) en [Trijntje Bernardus KINGMA](#) (zie VII.14).

Gehuwd op 19-04-1696 te Metslawier Echtgenote is **Catryne WINDT**.

Uit dit huwelijk:

1. **Eise PYTERS.**
2. **Arjen PYTERS.**
3. **Katharina PYTERS.**
4. **Wilhelmina PYTERS.**
5. **Bernardus PYTERS.**

III.11 **Arrien GERRITS**, geboren circa 1677. (Het is de vraag of de Arjen Gerrits die op 3.11.1695 te Anjum trouwt met Antje Klazes en daar de kinderen Jacob, ged.Anjum 13.3.1701, en Minne,ged.Anjum 19.4.1704, laat dopen, dezelfde is als deze Arrien Kingma. Op 16.7.1708 trouwt er ook een Arjen Gerrits met Lijsbeth Johannes, en op 16.11.1727 een Arjen Gerrits met Iebeltje Schotanus, geb. ca.1685,dr.v.Bernardus Schotanus en Catharina Fortius, zij hertr.28.10.1729 te Anjum met Pyter Pyters van Ferwerd), zoon van [Gerrit GERRITS](#) en [Trijntje Bernardus KINGMA](#) (zie II.1).

Gehuwd (1) op 03-11-1695 te Anjum Echtgenote is **Antie KLAZES**, 21 jaar oud, gedoopt op 13-09-1674 te Ee Gehuwd (2) op 16-06-1708 te Anjum Echtgenote is **Lijsbeth JOHANNES**.

Gehuwd (3) met **Iebeltje BERNARDUS**.

Uit het eerste huwelijk:

1. [Gerrit ARJENS](#), geboren rond 1700 in Anjum
2. **Jacob ARRIENS**, gedoopt op 13-03-1701 te Anjum
3. **Minne ARRIENS**, gedoopt op 19-04-1704 te Anjum

6. Genealogie Johannes Kingma

Johannes zou mogelijk een zoon kunnen zijn van Johannes Pieter Kingma (zie V.8) en Gatske Wybrens Buma, we zien echter dat hij zijn zoon niet naar zijn vader vernoemd. *RA FER C1 221v. In 1674 speelt een kwestie tussen Joannes Kingma en Pyter Kingma.* Het is niet duidelijk waarover dit gaat. Mogelijk een rechtszaak tussen twee broers. Ook is het mogelijk dat de broer van Bernadus Johannes Kingma, Pytter Johannes Kingma wordt bedoeld.

I.1 **Johannes KINGMA**, boer en landeigenaar te Reitsum, overleden waarschijnlijk kort vóór 1681. Gehuwd met **Antie PYTERS** voor 1667. *vBtK 1818. In 1667 lenen Johannis Kingma en Antie Pyters, echterlieden onder klokslag van Reitsum, 1700 goudguldens van Anthonius Jennema, burger/koopman te Amsterdam, ter betaling van een eerste termijn voor de door hen gekochte sate (=boerderij) te Reitsum en tegen een rente van 6% per jaar. In de marges van de akte worden worden de afbetalingen bijgehouden. In 1675 heeft Johannes de huizinge verkocht aan timmerman Willem jansen. In 1676 doet hij de afbetaling in natura. Het zelfde jaar wordt de vordering gecedeerd op Gerolt Aebbe Smedingh. In 1678 betaalt Hoite Jarigs vanwege Johannes Kingma f560 af; in 1681 nog eens 400 goudg. En dan is er sprake van nadere liquidatie. HvF WW66 1.2.1676 nr.50. In 1676 wordt Johannes Kingma te Genum door het Hof van Friesland geen surseance van executie toegewezen en is zijn eis tegen Anthonius jennema, burgemeester van Dokkum niet “ontfangbaer”.*

Uit dit huwelijk:

1. [Pieter Johannes](#) (zie II.1).

II.1 **Pieter Johannes KINGMA**, geboren circa 1678, zoon van [Johannes KINGMA](#) (zie I.1) en [Antie PYTERS](#).

Gehuwd circa 1698 met **Martjen BOTTES**, geboren circa 1678.

Uit dit huwelijk:

1. **Antje**, geboren 1699 te Janum.

Kingma Kronkels Genomineerd

Kingma Kronkels Joost Kingma

Genomineerd

Kingma State in nieuwe vorm is door de provincie Friesland genomineerd als mogelijk nieuw landgoed. Dat goede nieuws bereikte ons in het najaar. In het voorjaar 2008 stuurde de gemeente Franekeradeel onze voorstellen voor de herbouw van Kingma State naar de provincie. En de nominatie was het resultaat. Inmiddels heeft landschapsarchitect Michael van Gessel een structuurschets voor de inrichting van het landgoed gemaakt. Deze schets is aan de inwoners van Zweins, gemeente Franekeradeel en de provincie gepresenteerd.

We zijn nu druk doende met de gemeente de bestemmingsplanwijziging voor te bereiden die de bouw ook daadwerkelijk toestaat. Tot ons team is ook een jonge architect toegetreden, Robert van Moorselaar, die de uitwerking van het gebouwencomplex met vier tot zes woningen en gastenverblijf ter hand heeft genomen. We hopen in mei groen licht van de gemeenteraad te krijgen om verder te gaan met de ontwikkeling van het landelijke wonen op ons 'buitengoed'. En in het najaar zou dan ook de provinciale status als proef-landgoed definitief moeten kunnen zijn.

Intussen is ook de promotie van het wonen op het buitengoed gestart met een aantal artikelen in de provinciale pers. Samen met de gemeente Franeker bemanden we in maart een stand op de woonbeurs 'Huis & Tuin' in het FEC in Leeuwarden. We zoeken vier tot zes gegadigden die willen gaan wonen op Kingma State en willen participeren in het project. Mocht u gegadigden weten dan kunnen ze meer informatie over het wonen vinden op onze website www.kingmastate.nl en ze kunnen met ondergetekende contact opnemen (zie colofon). We hebben een informatieve brochure samengesteld, die het beoogde landelijke wonen op ons historische buitengoed in het prachtige Friese terpenlandschap beschrijft en die we graag aan gegadigden toesturen. We hopen u in het najaar de genomineerde toekomstige bewoners te kunnen voorstellen.

Kingma State in LC vanaf 1757

Kingma State in de Leeuwarder Courant vanaf 1757

Vanaf oktober 2007 kan iedereen vanuit zijn luie stoel thuis het archief van de Leeuwarder Courant op het internet raadplegen. Ruim 11 miljoen artikelen, op zo'n 800.000 krantenpagina's, waarvan de eerste verscheen op 29 juli 1752, zijn op woordniveau online te doorzoeken.

Wie op Kingma zoekt krijgt ruim 2700 treffers. En wat is de eerste?

Welk een geluk. Een aankondiging op 12 november 1757 van de verkoop 'bij boelgoed' van zo'n 180 iepen en enige essen, staande op de singel van Kingma State in bezit van Mevrouw de wed. Beyma in Zweins. De verkoop zal plaats vinden op 25 november, 's morgens precies om 10 uur en de partij bomen wordt aangeprezen als 'meest alle extra gaaf' en wat betreft situering 'aan de Harlinger Trekvaart, en dus zeer commoot om te worden afgevoerd.'(sic!)

Men Presenteert op Vrydag den 12 November 1757. 's Morgens Precies te 10 uur by Boelgoed te verkopen: Een deftige party van ongeveer 180 Ipen, en eenige Essihen STAM-BOOMEN, meest alle extra gaaf, staande op de Zingel van **Kingma** State van Mevrouw de Wed. BEYMA onder den Doipe Sweins, aan de Harlinger Trekvaart, en dus zeer commoot om te worden afgevoerd.

Gedeelte van de Leeuwarder Courant van 12 november 1757 over de verkoop van een deftige partij iepen en essen op de singel van Kingma State

We zijn natuurlijk nieuwsgierig of de verkoop van de state in 1864 wellicht ook de krant heeft gehaald. En inderdaad. Op 26 augustus heeft de Leeuwarder Courant een advertentie van de notarissen Schot in Franeker en Van Leeuwen in Leeuwarden met de aankondiging van een 'Belangrijke Verkoop en Veiling op Afbraak'. Op maandag 5 september provisioneel (en 19 september finaal) zal het 'Buitengoed Kingma State' worden verkocht. Plaats van handeling: op 5 september ten huize van E.C. Oosterbaan(?) aan de Breedeplaats in Franeker en op 19 september in het 'Stationskoffijhuis' van K.H. van der Meer, telkens om 4 uur 's middags precies. Een uur voorafgaand aan de provisionele verkoop vindt een veiling op afbraak plaats.

Het buitengoed blijkt te bestaan uit een royaal woonhuis, stalling, koetshuis en tuinmanswoning. De tuin en het park omvatten een moestuin, bomen, plantagie, wandeldreven, lanen, singels, vijvers, duiventil, zwanendrift en visserij. Daarnaast is er nog een boerderij(sathe) met land en enige stukken los land.

De koper heeft vervolgens de boel afgebroken en de terp afgegraven. Een krantenbericht van 28 februari 1865 kondigt de verkoop van afbraakmaterialen (via notaris Haagsma in

Leeuwarden) aan. Op zaterdag 4 maart om 9 uur 's morgens wordt 'een aanzienlijke partij' materialen zoals balken, planken, deuren, kozijnen, steen, esterikken(?), witte steentjes en dakpannen aangeboden. Maar ook blijkt het huis en het koetshuis nog maar gedeeltelijk te zijn afgebroken. Die delen gaan zo in de verkoop.

Het afbraakproces duurt daarna nog enige maanden, want op 12 april gaat bij dezelfde notaris weer een flinke partij afbraakgoederen onder de hamer. Contant af te rekenen.

Tenslotte worden in het najaar van 1865 nog enige stukken grond voor verhuur geveild.

Of en zo ja, hoe en wanneer de vruchtbare terpaarde afzonderlijk is verkocht blijkt niet uit de krant. In de advertentie wordt alleen de grond apart vermeld met een prijs van 4.856 gulden. Ruim meer dan het huis waarvoor 2.686 gulden wordt gevraagd.

Hierbij gaan een aantal afbeeldingen van de verkoopadvertenties uit 1864 en 1865.

Als u zelf op zoek wil naar nieuwswaardige feiten of voorouders:
www.archiefleeuwardercourant.nl/

Joost Kingma

VERKOOPING VAN „KINGMA-STATE” EN DER ZATHE EN LANDEN „VAARTZIGT.”

De Notarissen Mr. SCHOT te Franeker, en VAN LEEUWEN te Leeuwarden, zullen, op Maandag den 19 September 1864, namiddags 4 uur, in het Stations-Koffijhuis bij K. H. van der Meer te Franeker, finaal verkoopen:

A. Het **BUITENGOED**, *Kingma-State* cum annexis te Zweins; waarop geboden is:

De Gebouwen op afbraak . . . . . f 2,686.—.

De Grond . . . . . - 4,856.—.

B. De **ZATHE** en **LANDEN**, *Vaartzig* . - 48,185.75.

C. De 2 stukk. WEIDLAND onder Dronrijp. - 5,634.50.

D. Het stuk WEIDLAND onder Zweins . - 211.—.

Alles breeder omschreven in vorige advertentiën en verkoopboekjes.

De Gebouwen op *Kingma-State*, te bezichtigen op vertoon van toegangbiljetten, ten kantore der Notarissen verkrijgbaar, worden één uur voor de finale toewijzing, ter plaats voormeld, in koop op afbraak aangeboden. De koper van de Gronden van *Kingma-State* heeft daarna het regt dezelve met eene verhooging van 10 0/0 van de op afbraak geboden sommen te benaderen.

Conditien te vernemen ten kantore der Notarissen.

VERKOOP VAN *AFBRAAK*. — De Notaris HAAG-SMA te Leeuwarden, zal, Zaterdag 4 Maart 1865, 's morgens 9 uur, op *Kingma* State onder Zweins, bij boelgoed, tegen contante betaling, verkoopen:

Eene aanzienlijke **partij** AFBRAAKMATERIALEN, bestaande in: Balken, Planken, Deuren, Kozijns, Steen, Estrikken, witte Steentjes, Dakpannen enz., benevens het nog *onafgebroken* gedeelte van het HUIS en KOETS-HUIS, alles aanwezig op het terrein van het voormalig Buitengoed *Kingma* State onder Zweins.

HUIS. — DRONRIJP. — WEILAND. — ZWEINS.

De Notaris POTTER VAN LOON zal Donderdag 9 November 1865, 's avonds 6 uur, bij W. F. de Boer te Dronrijp, veilen:

In koop: Een HUIS, no. 40a, met WAGENHUIS of STALLING, **Grond** en **Erf** c. a., in huur bij Rein F. Leen, benevens den daarbij behoorenden vruchtbaren **Tuin**, staande en liggende bij elkander in de Kerkebuurt te Dronrijp, groot 7 roede 80 el, in twee gedeelten; op den 12 Mei 1866, en wat den Tuin betreft, vroeger te *aanvaarden*.

In huur: Twee stukken best. WEILAND te Zweins, groot 3-67-10, ten westen van en nabij *Kingma*-State, uit de Plaats nog in gebruik bij T. J. Buwalda, bij billetten breeder omschreven, **voor 5 of 7 jaren**.

De verkoop van AFBRAAKSGOEDEREN op **Kingma-
State** te Zweins wordt **één dag vervroegd**, en is
bepaald op **Dingsdag 11 April 1865**, 's morgens 9 uur.
A. T. HAAGSMA, Notaris.

AFBRAAK-GOEDEREN, KINGMA-STATE.

De Notaris HAAGSMA te Leeuwarden, zal, Woensdag
12 April 1865, 's morgens 9 uur, op **Kingma-State** onder
Zweins, à contant verkoopen :

Eene aanzienlijke **partij AFBRAAKGOEDEREN**, be-
staande hoofdzakelijk in: diverse soorten van beste STEEN,
blauwe VLOEREN, ESTRICKEN, witte MUURSTEEN-
TJES, DEURKOZIJS, VENSTERKOZIJS met Ramen
en Blinden, 2 stel Wagenschot Blinden, VLOERPLAN-
KEN, Schuttingen, Pannen, IJzerwerk, beste Greenen
BALKEN, van diverse lengte en dikte, en RIBHOUT,
zeer geschikt voor Damleggers, Hek- en Stekpalen.

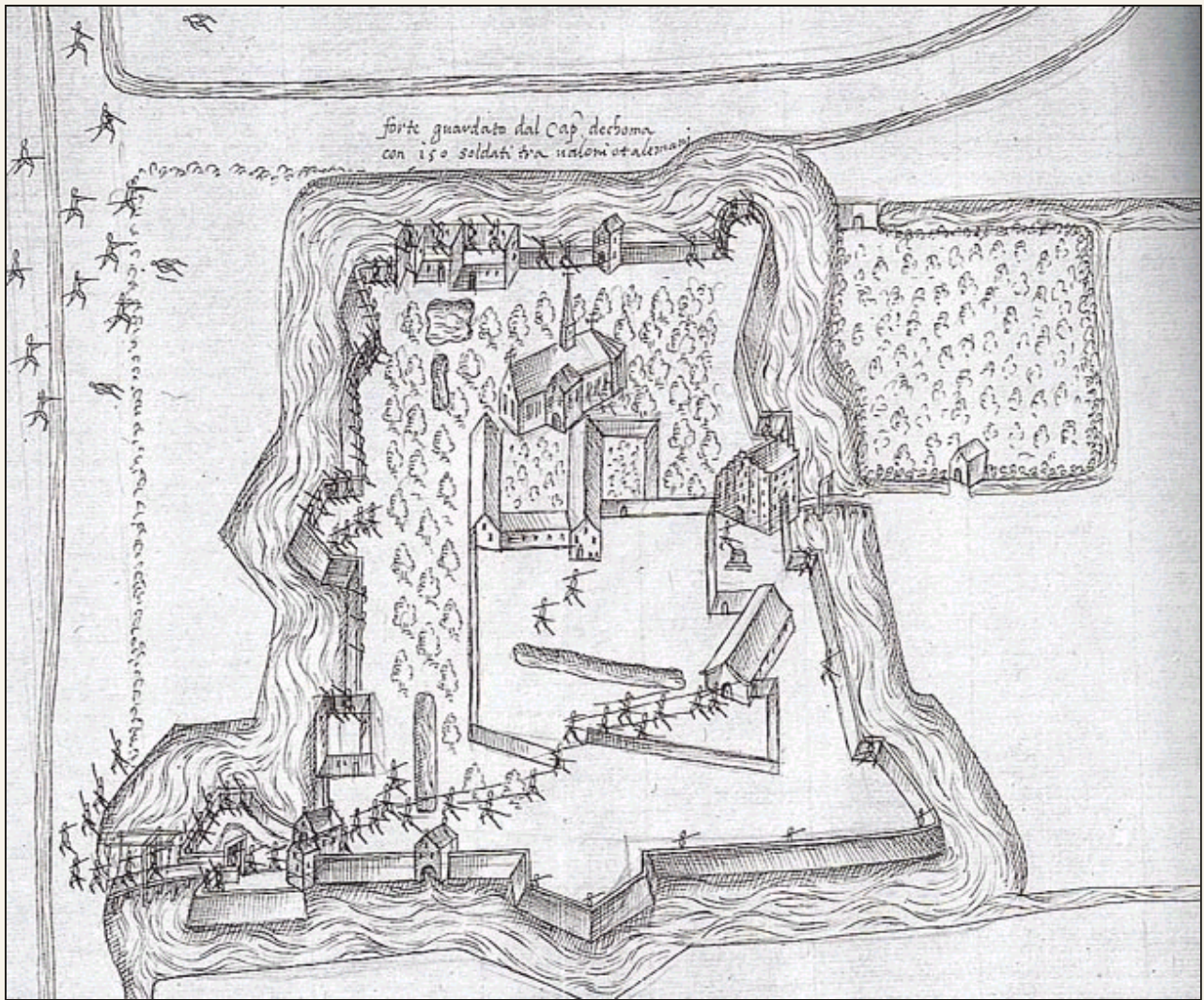
Alles inmiddels **uit de hand TE KOOP.**

Middeleeuwse kloosters Westergo

De middeleeuwse kloosters van Westergo

Impressies uit de voordracht van prof. J.A. (Hans) Mol op 8 november 2008 in Zweins

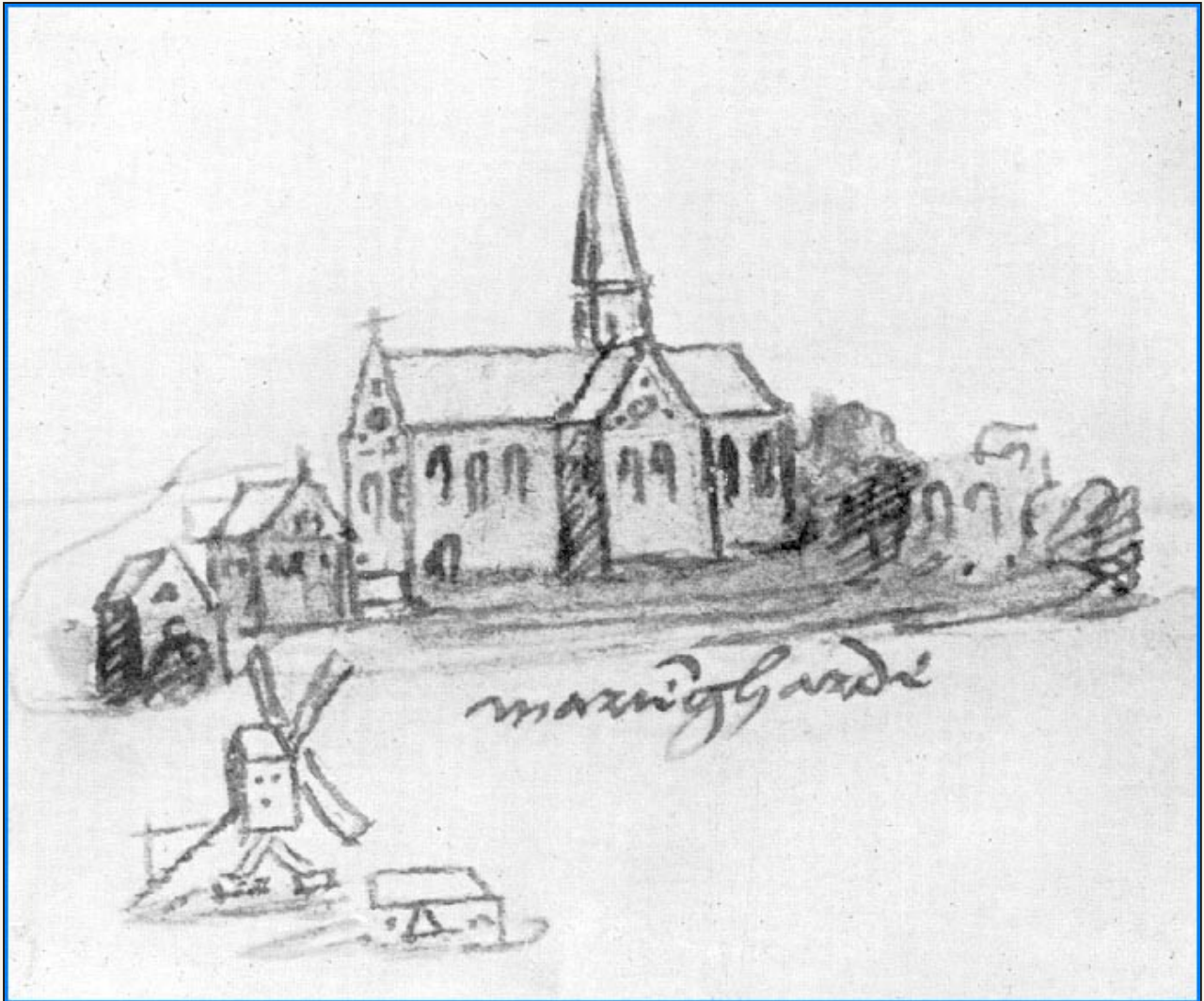

Plattegrond van klooster Lidlum (1572) uit de Roblesatlas

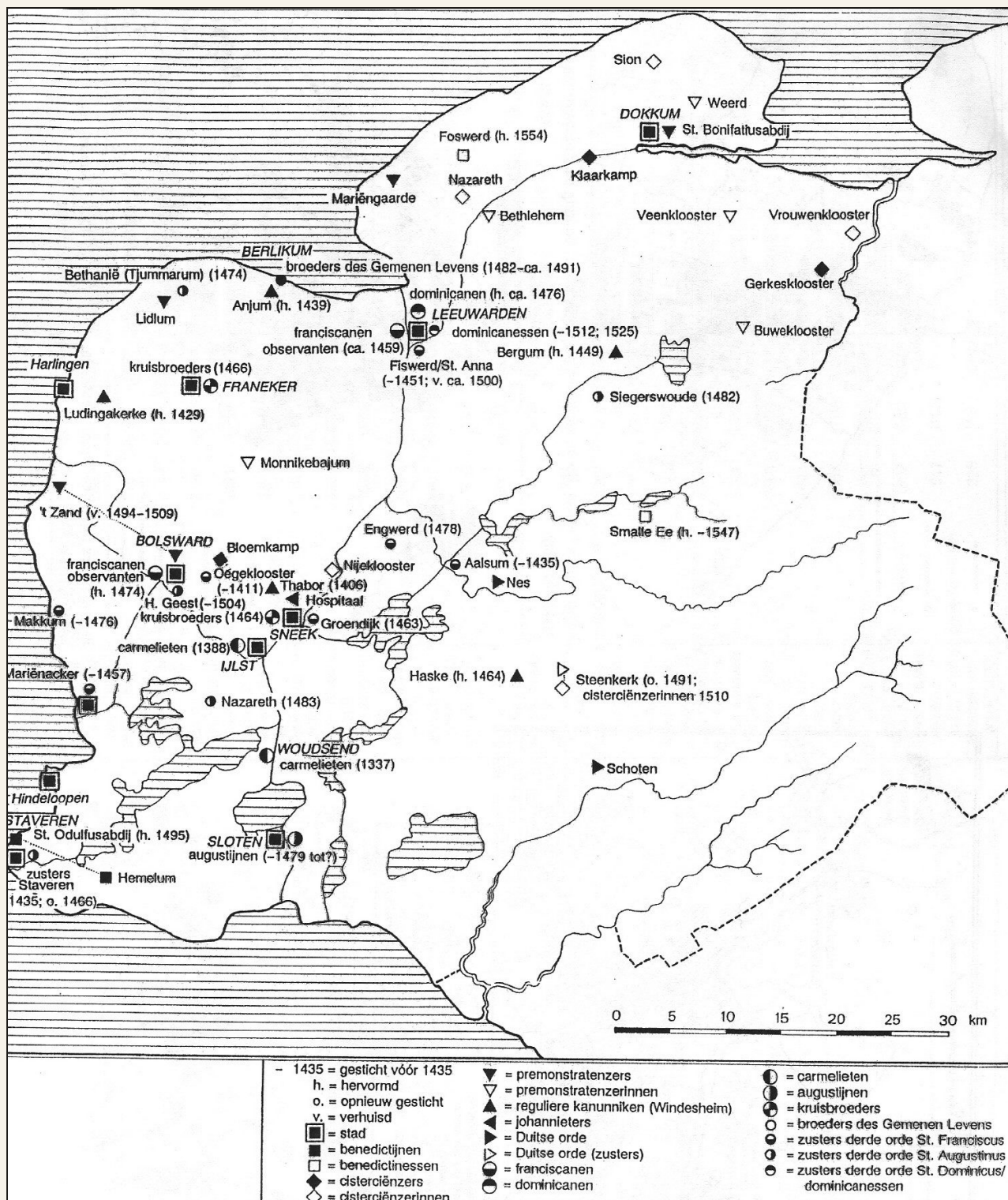
“In de late Middeleeuwen vormde Friesland in politiek opzicht een buitenbeentje in Europa. Deze lange maar smalle kuststrook langs de Noordzee was niet onderworpen aan een landsheer sinds ze in de dertiende eeuw feodalisering weerstond. De talrijke subregio’s waarin het gebied verdeeld was, die op semi-communale wijze werden bestuurd door elites van edelen en eigenerfde boeren, slaagden er lange tijd in hun autonomie te bewaren, wat belangrijke effecten had op de maatschappij als geheel. Omdat een staatsapparaat ontbrak, moesten conflicten opgelost worden door vetevoering of arbitrage, wat de Kerk de gelegenheid bood een hoofdrol als vredebewaarder voor zich op te eisen. Ik ben nog steeds gefascineerd door deze maatschappij die ondanks zijn archaïsche trekken een relatief hoge organisatiegraad bereikte. Door haar als in een spiegel te bestuderen hoop ik ook nieuw licht te werpen op de condities waarbinnen structurele ontwikkelingen elders in Europa konden

plaatsvinden. De komende jaren wil ik me concentreren op het thema Macht, Bezit en de Kerk”.

Op deze wijze beschrijft professor Hans Mol op de website van de Universiteit Leiden hoe hij geboeid is geraakt door de machtspositie van kloosters in het middeleeuwse Friesland. Tijdens de najaarsbijeenkomst op zaterdag 8 november 2008 deelde hij zijn kennis over dit onderwerp in een inspirerende lezing met ruim dertig donateurs van de stichting.

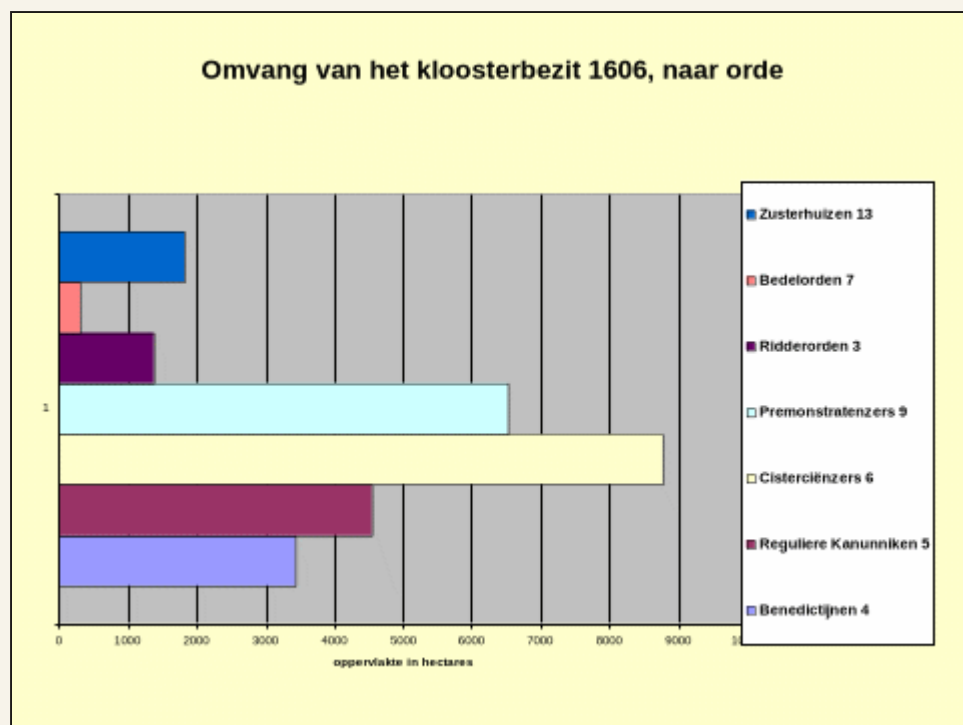
Klooster Mariëngaarde bij Hallum, gesticht in 1163

Kloosters in Friesland in de 14^e tot 16^e eeuw

In de tweede helft van de middeleeuwen telde Westerlauwers Friesland een groot aantal kloosters en uithoven van diverse religieuze ordes.

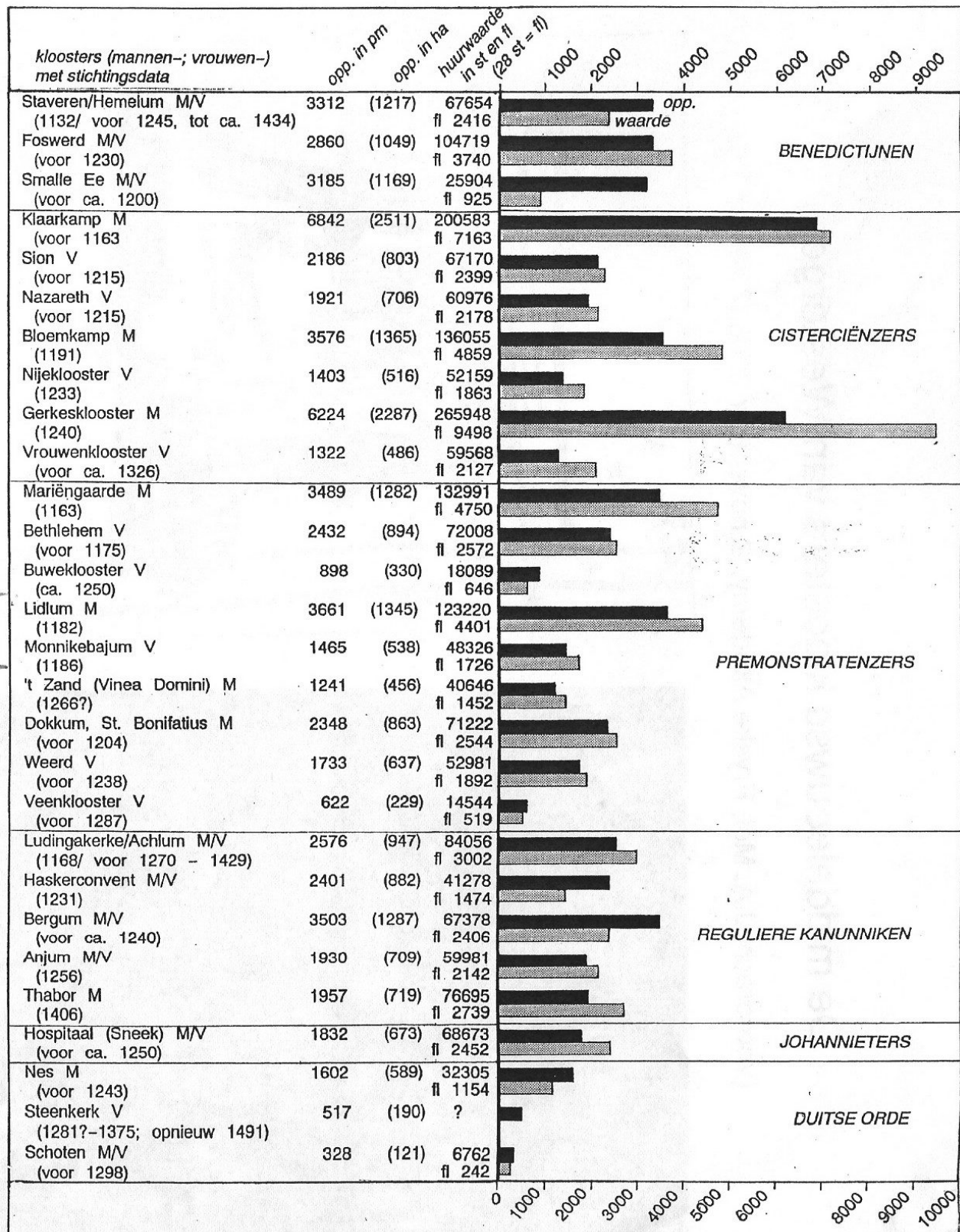
Belangrijke orden waren de Benedictijnen en de uit deze orde voortgekomen Cisterciënzers. Daarnaast hadden ook de Premonstratenzers en de Reguliere Kanunniken een belangrijke positie, gemeten naar de omvang van hun grondbezit rond het jaar 1600. Zusterhuizen, bedelorden en ridderorden speelden een minder belangrijke rol in het kloosterbezit. In totaal ging het om zo'n kleine 50 nederzettingen.

Aan het begin van de 17^e eeuw namen de Staten van Friesland de kloosters en hun gronden in beslag. In onderstaand overzicht op basis van de boekhouding van de ontvanger Johannes Henrici Rhala uit 1606/1607 worden de kloosters beschreven met de stichtingsdatum, de oppervlakte grond (in pondematen en hectares) en de waarde (in stuivers en florenen¹). Gerkesklooster, een Cisterciënzer vrouwenklooster op de grens met Groningen, was het rijkste met 2287 ha met een waarde van fl. 9498, direct gevolgd door het mannenklooster Klaarkamp van dezelfde orde bij Dokkum met 2511 ha en een waarde van fl. 7163. Ook de premonstratenzer mannenkloosters Mariëngaarde nabij Hallum (1282 ha, fl. 4750) en Lidlum bij Oosterbierum (1345 ha, fl. 4401) waren omvangrijk.

Vrouwenkloosters werden vaak later gesticht als nieuwe nederzetting van een mannenklooster: Mariëngaarde, gesticht in 1163, had Bethlehem (ca. 1172) en Buweklooster (1252) als dochtervestigingen, Lidlum (1182) was verbonden met de vrouwen in Monnikebajum (1186).

De machtspositie van de kloosters in de middeleeuwen wordt nog evidentier als we weten dat ze in Westergo bijna 20% van de grond in handen hadden.

Omvang en waarde van kloostergoederen in 1606

Hoe verwierven de kloosters deze grond?

Dat gebeurde door eigen inpolderingen, maar zeker zo belangrijk waren de schenkingen van intredende kloosterlingen uit de omgeving, die daarmee een plaatsje in het hiernamaals wilden verzekeren. De kloosters hadden met deze mogelijkheid tot intreden in het kloosterleven en het aanbieden van (betaald) gebed en aflaten een economische monopoliepositie in het aanbod op een schaars goed waarnaar ze de vraag zelf op slimme wijze eerst hadden gecreëerd: gebed voor overledenen op verzoek van gelovigen, waarmee de kloosterlingen de weg naar de hemel voor hen kunnen openen.

Dat gebed nam dan ook een heel groot deel van het normale leven van de kloosterlingen in beslag. Bij intrede legden ze de gelofte van gehoorzaamheid, kuisheid en armoede af.

Nieuwe kloosterlingen kwamen doorgaans niet uit arme families en moesten vanwege de gelofte hun bezittingen afgeven bij hun intrede. Het toenemende bezit van kloosters, de macht en welvaart vanaf de 13^e eeuw bracht echter ook onvrede mee. Er ontstonden vanaf het midden van de 14^e eeuw nieuwe orden, zoals de Cisterciënzers voortkomend uit de Benedictijnen, die opnieuw op zoek gaan naar soberheid en eenvoud.

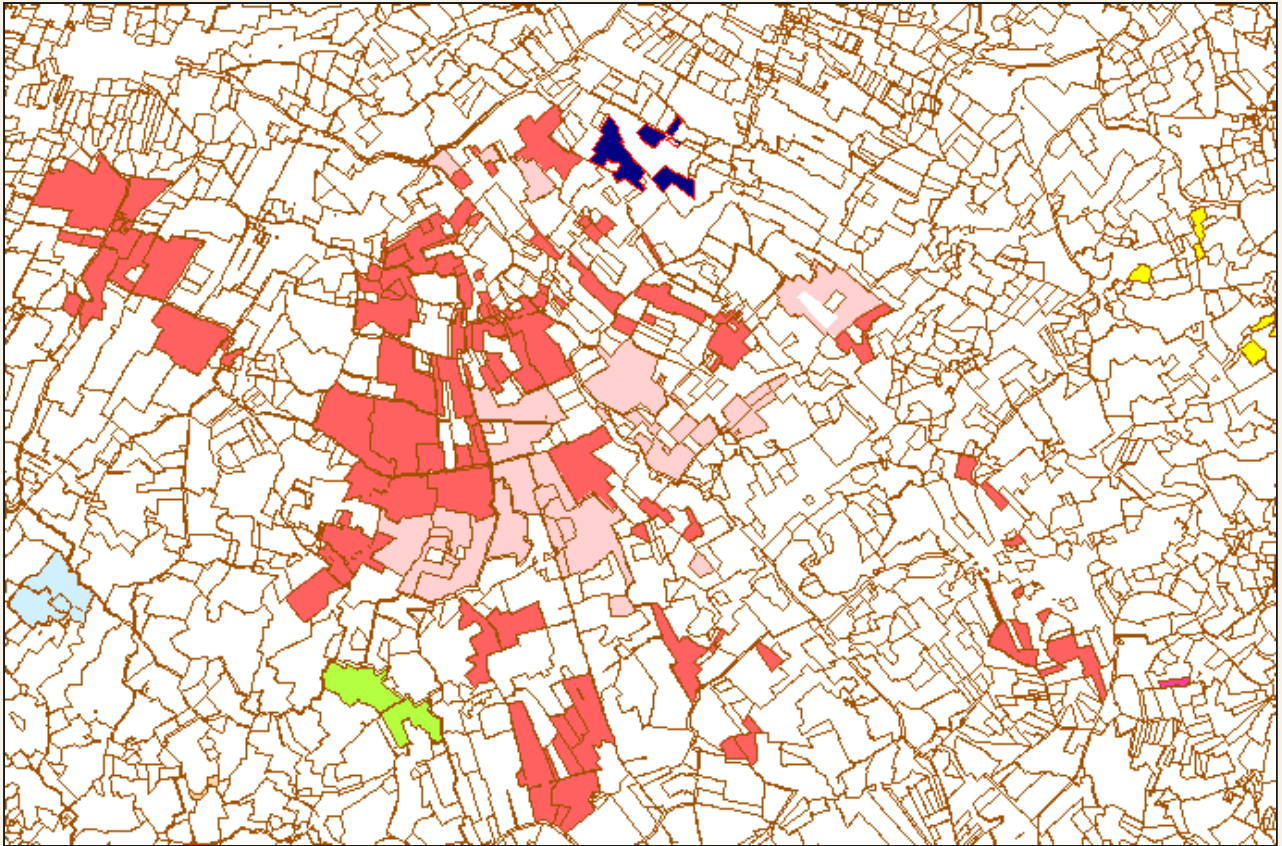
De soberheidbeweging wordt aanvankelijk versterkt door economische neergang en crisis met pestepidemieën en oorlogen in de 14^e eeuw. Er ontstaat kritiek op de machtspositie van de kerken en er komt vanuit Holland en Gelderland een beweging naar devotie en ascetisch leven op gang. Grote landerijen horen hier niet bij thuis. Het klooster Windesheim speelt in deze beweging een belangrijke rol.

Ook de nieuwe orden vervallen echter na verloop van tijd door groeiend bezit weer in gewone aardse machtspolitiek en bezitsdrang.

Sibrandus Leo schrijft in zijn kroniek over het klooster Lidlum in de 16^e eeuw: “Vanaf het begin van het gestichte klooster was het gewoon om de enorme bezittingen aan land *allodia*² en *grangiae*³ te noemen. Die werden voor een groot deel met hulp van lekenbroeders geëxploiteerd. Alles wat van de opbrengsten overbleef boven wat voor hun levensonderhoud nodig was, aan zuivelproducten, vee, veldvruchten en wat nog meer geproduceerd werd, leverden zij zeer getrouw en gehoorzaam in het klooster aan hun abt en procurator af. Zo werd de menigte aan personeel en het grote aantal kloosterlingen gevoed, en daarom werd aan *grangiae* de naam van *munkhuisen* gegeven.”

onder andere aan de pachtboeren die de grond vaak al generaties lang bewerken. Plotsklaps komt 20% van de grond in Friesland op de markt. Friese notabelen zien hun kans en kopen, soms via stromannen, grote posities met bijbehorende stemrechten.

Grondbezit van klooster Monnikerbajum (donkergrijs) en van Ignatius van Kingma (in het noordoosten, zwarte kavels)

Tot zover een aantal impressies uit de lezing van Hans Mol.

Wat betekende deze ontwikkeling voor de Kingma's in deze tijd.

Heeft Saeckle Kingma, rond 1638 eigenaar van de state, hier ook van geprofiteerd?

Een korte speurtocht via HISGIS in de floreencohier van 1700 naar bezittingen van de state, die dan in handen is van Ignatius van Kingma, geeft in dat jaar geen grondbezit te zien wat samenvalt met voormalige kloostergoederen. Ignatius heeft weliswaar 85 pondematen (31 ha) grond in de omgeving van Monnikerbajum, maar dit ligt naast de voormalige kloostergoederen (zie kaart). Ook in de omgeving van Boer, waar goederen liggen van de kloosters Lidlum, Tjumarrum en Aalsum, heb ik geen landerijen van Ignatius gevonden die samenvallen met vroegere kloostergoederen.

Joost Kingma

1 Floreen = rijne of goudgulden van 28 stuivers

2 *Allodia* zijn eigengoederen, [grondbezit](#) waarover het bezitsrecht absoluut is.

3 *Grangiae* zijn uithoven, grote kloosterboerderijen met landerijen.

8

Van Beijma als kamerlid 1864

33. Voorstel tot subsidiëring van den aanleg van kunstwegen van Warga over Wartena door Garijp naar den hoofdweg van Bergum naar Dragten. — Verzonden aan de commissie voor punt 32.

45. Voorstel van jhr. mr. F. H. van Beijma thoe **Kingma**, tot het indienen van een adres aan den Koning, waarbij wordt verzocht verhooging van het minimum der tractementen van de hoofdonderwijzers van f 400 tot f 500; en voorts klassificatie van de scholen, bij de wet, zooveel mogelijk naar het getal schoolgaande kinderen geregeld, en vaststelling van de bedoelde minimum naar die klassificatie. — Nadat de voorsteller zijn voorstel heeft toegelicht en het laatste is ondersteund, wordt besloten morgen te beraadslagen of het in overweging zal worden genomen.

Rapport wordt uitgebragt en ter griffie gelegd, om morgen te behandelen, het voorstel, punt 36, tot subsidiëring van den aanleg eens kunstwegs van bij Deinum naar Blessum.

Aan de orde zijn punten:

8. Bericht omtrent de voorwaardelijke aanneming van aan de gemeente Gaasterland toegekende subsidiën voor den aanleg van kunstwegen. — In verband met een amendement van den heer Albarda besloten de aanbieding der subsidie, door het niet tijdig aannemen daarvan, te houden voor vervallen, met vrijlating aan het gemeentebestuur, om op nieuw subsidie te vragen.

9. Bericht omtrent de aanneming der aan dijksbesturen toegekende subsidiën tot de verzwaring der zeeweringen. — Besloten alsnu de toegekende subsidiën op de begrooting der provincie voor 1865 aan te brengen.

26. Verzoek van den adjuvant-sluiswachter aan de Nieuwe-ijlen, Lubberts, om tractementsverhooging. — Overeenkomstig een amendement van den heer Schot besloten den adressant over 1864 eene gratificatie te verleen van f 50, met vrijlating om zich in een volgend jaar weder aan te melden.

40. Verzoek van den tijdelijken brugwachter aan de Bolswarder brug, IJ. T. v. d. Veer, om eene gratificatie. — Den adressant eene gratificatie van f 40 verleend.

De vergadering is verdaagd tot morgen, ter behandeling van punten 16, 45 en 36.

Zitting van den 3 November.

Aanwezig zijn 43 leden.

De notulen der zitting van gisteren worden geresumeerd en vastgesteld.

Als punt 46 wordt aangebragt, en aan de commissie van rapporteurs voor punt 24 verzonden, een adres van den gemeenteraad van Ylst, daarbij ondersteunende het verzoek van den gemeenteraad van Sneek, dat de provincie voor eene belangrijke som deel neme in de inschrijving voor den Noord-Hollandsch-Frieschen Spoorweg.

Worden uitgebragt en ter griffie gelegd, om te worden behandeld in de volgende vergadering, de rapporten der commissiën wegens punten 34, 32 en 27.

Met betrekking tot de zaak onder punt 23 vermeld, betreffende de aanschaffing eener stoombaggermachine, deelt de voorzitter mede, dat het betreffelijk rapport gereed is en in de eerstvolgende zitting zal worden aangeboden; wordende het inmiddels gedrukt, om aan de leden te kunnen worden rondgedeeld.

Aan de orde zijn punten:

16. Nadere behandeling der zaak nopens de verplichting tot onderhoud van de Heeresloot, het Monnikerak enz. — Besloten Ged. Staten aan te raden, om geen gevolg te geven aan hun voornemen om des Konings beslissing te vragen, dat de onderhoudplichtigheid der bedoelde vaarwaters rust op de gebouwde en ongebouwde eigendommen in Haskerland, naar het kadastraal inkomen, behoudens uitzondering volgens overeenkomst, erkend gebruik of wettelijke bepaling.

45. Voorstel van jhr. mr. F. H. van Beijma thoe **Kingma**, nopens de wijziging der wet op het lager onderwijs. — Na beraadslaging wordt, met 24 tegen 18 stemmen (een der leden ver-

trokken zijnde), besloten het voorstel niet in overweging te nemen.

36. Voorstel tot subsidiëring voor den aanleg eens kunstwegs, loopende van bij Deinum naar Blessum. — Eene subsidie van 15 0/0 tot den aanleg verleend.

De volgende vergadering is bepaald op dinsdag 8 November e. k., 's middags 12 uur, om alsdan te behandelen de punten 34, 32 en 27.

Verkoop KS als bouwmaterialen

AFBRAAK, UIT DE HAND TE KOOP,

bestaande in: Eene groote hoeveelheid beste STEEN, BALKEN, KOZIJS met Ramen, Marmer MANTELS en VLOEREN, PANNEN enz., alles staande op *Kingma-Stats* onder Zweins, en aldaar dagelijks **TE KOOP** bij H. & D. M. BROUWER. Vrijdag te spreken bij SWILDENS, op den Wirdumerdijk te Leeuwarden, tusschen 11 en 1 uur.

Verkoopadv met prijzen KS 19sep 1864

VERKOOPING VAN „KINGMA-STATE” EN DER ZATHE EN LANDEN „VAARTZIGT.”

De Notarissen Mr. SCHOT te Franeker, en VAN LEEUWEN te Leeuwarden, zullen, op Maandag den 19 September 1864, namiddags 4 uur, in het Stations-Koffijhuis bij K. H. van der Meer te Franeker, finaal verkoopen:

A. Het **BUITENGOED**, *Kingma-State* cum annexis te Zweins; waarop geboden is:

De Gebouwen op afbraak . . . . . f 2,686.—.

De Grond . . . . . - 4,856.—.

B. De **ZATHE** en **LANDEN**, *Vaartzig* . - 48,185.75.

C. De 2 stukk. WEIDLAND onder Dronrijp. - 5,634.50.

D. Het stuk WEIDLAND onder Zweins . - 211.—.

Alles breeder omschreven in vorige advertentiën en verkoopboekjes.

De Gebouwen op *Kingma-State*, te bezigtigen op vertoon van toegangbiljetten, ten kantore der Notarissen verkrijgbaar, worden één uur voor de finale toewijzing, ter plaats voormeld, in koop op afbraak aangeboden. De koper van de Gronden van *Kingma-State* heeft daarna het regt dezelve met eene verhooging van 10 0/0 van de op afbraak geboden sommen te benaderen.

Conditien te vernemen ten kantore der Notarissen.

Verzoek donatie voor preekstoel Boer

De preekstoel in het kerkje van Boer. Kees Kingma

Zoals u waarschijnlijk weet staat in Boer, een heel klein dorpje iets ten oosten van Dongjum (boven Franeker), een eveneens klein kerkje.

Het is eigendom van de Stichting Alde Fryske Tsjerken en was een hele tijd in gebruik als atelier van een kunstenaar. Dat is nu niet meer het geval en het kerkje is inmiddels ook gerestaureerd.

et bijzondere voor de Kingma's is dat de preekstoel in dit kerkje ooit is geschonken door de voor ons bekende Brigadier en Kolonel Ignatius (van) Kingma. Zijn naam prijkt dan ook op

de voorkant van deze kansel (zie ook Kinkhoorn 7, april 2003). Helaas waren de geldelijke middelen voor de restauratie ontoereikend om ook de preekstoel hierin te betrekken. Daarom kregen wij als Stichting Kingma State van de Stichting Alde Fryske Tsjerken het verzoek nog een bijdrage te geven voor de alsnog te restaureren preekstoel. Wij hebben destijds als Stichting een bijdrage gegeven voor de restauratie van de kerk. Dit nogmaals doen is gezien het beperkte budget van onze Stichting bezwaarlijk, omdat wij onze donaties zo laag mogelijk willen houden en met een zuinig en net kostendekkend beleid proberen uit te komen.

Het is natuurlijk voor ons als Kingma's wel heel belangrijk dat de preekstoel, die zo direct herinnert aan en verbonden is met Ignatius Kingma, de laatste Kingma die op de State woonde, in goede staat wordt gebracht en behouden blijft!

Daarom verzoeken wij onze donateurs en ieder die daar aan bij wil dragen naar eigen mogelijkheden een bedrag over te maken aan de Stichting Alde Fryske Tsjerken Postbus 137 8900AC Leeuwarden,

Rekening: Frl. bank 27.81.00.703 of Postbank (Ing) 22.07.600.

onder vermelding van: t.b.v. restauratie preekstoel in Boer.

Namens onze Stichting bij voorbaat dank.

Zweins en de Kingma State op oude kaarten - 3 blad 1 en 2.

Zweins en de Kingma State op oude kaarten – 3.

(de vorige aflevering van deze artikelenreeks staat in Kinkhoorn 17).

De kaarten van Christiaan Sgrooten uit 1573 en 1592

en de kaart van Sibrandus Leo uit 1579.

Kees Kingma

Christiaan Sgrooten is geboren in 1520 in Sonsbeck (ten zuiden van Kalkar Dld.). Als cartograaf werkte hij in Kalkar en Antwerpen.

n 1558 maakte hij kaarten van Zutphen en Gelderland. Een belangrijke opdracht kreeg hij in 1568 van Alva, namelijk het in kaart brengen van het gebied van de Nederlanden. In 1573 leverde hij 38 manuscriptkaarten gebonden in een atlas af. De vijfde kaart van deze zogenaamde “Brusselse atlas” bestrijkt Noord-Holland, de Zuiderzee en Friesland. Zie bijgaande foto die ik gemaakt heb van een kaart uit de heruitgave van deze atlas die in 1961 gemaakt is bij E.J. Brill te Leiden. De cartouche in de rechter benedenhoek is niet ingevuld.

De kaarten werden door een commissie onder leiding van Alva afgekeurd en Sgrooten kreeg de opdracht zijn werk over te doen.

Door oorlogssituaties duurde het tot 1592 voor Christiaan Sgrooten zijn tweede atlas ter onderscheid de “Madrileense atlas” genoemd met eveneens 38 kaarten kon afleveren. Deze atlas met nauwkeuriger en meer uitgebreide kaarten van 83 x

136 cm, over twee bladzijden, was zo groot en zwaar dat hij slechts door twee volwassen personen kon worden gedragen. Deze atlas bevindt zich in de Nationale Bibliotheek te Madrid.

De kaarten van Christiaan Sgrooten zijn zo sterk op die van Jacob van Deventer gebaseerd dat ze tot dezelfde groep worden gerekend.

e trekvaart van Harlingen naar Leeuwarden is als een bijna rechte lijn aangegeven wat niet helemaal met de werkelijkheid overeen komt. De dorpen zijn aangegeven met een kerkje.

Zweins, hier Sweyns genoemd ligt schijnbaar pal aan de trekvaart.

Zweins en de Kingma State op oude kaarten - 3 blad 3.

De kaart van Sibrandus Leo uit 1579.

sibrandus Leo (ca. 1530-1588) was kanunnik van de Premonstratenzer abdij te Lidlum. Hij schreef ook twee kronieken over de kloosters Mariëngard en Lidlum. Zijn kaart is de eerste met uitsluitend het gebied van het huidige Friesland en Groningen. Vergeleken met de kaart van van Jacob Deventer is zijn kaart, de z.g. “Pauwenkaart”, minder nauwkeurig, vooral met betrekking tot de ligging van de dorpen en de verschillende waterwegen. De steden zijn met een profiel aangegeven en de dorpen slechts met een cirkeltje.

Voor het eerst is de “Noordt Zee” vermeld. De Waddenzee, op de kaart van van Deventer “’tWad” genoemd, wordt hier vermeld als “Twadt”.

Er wordt een vijftal namen van personen (staten of boerderijen?) genoemd, maar niet de Kingma State. Oostelijk van “Franicker” in een bocht van de trekvaart zijn twee cirkeltjes getekend, dicht bij elkaar, zonder vermelding van de dorps-namen. Hier zou bedoeld kunnen zijn Zweins en Kingmatille maar zeker is dat niet.

COLOFON Kinkhoorn

COLOFON

‘De Kinkhoorn’ is een periodieke uitgave van de stichting Kingma State. De stichting wil het historisch onderzoek naar de voormalige buitenplaats, haar bewoners en hun nakomelingen bevorderen.

Als u geïnteresseerd bent in het werk van de Stichting Kingma State kunt u donateur worden. U ondersteunt hiermee het historisch onderzoek en u ontvangt periodiek De Kinkhoorn.

In het najaar, doorgaans in november, organiseert de stichting een donateursbijeenkomst met lezingen.

U kunt donateur worden door u per post, e-mail of op de website aan te melden bij de stichting en jaarlijks uw donatie (streefbedrag tenminste € 22,50, minimaal €15,-) over te maken op rekeningnummer 55.00.97.538 bij de ABN AMRO bank te Arnhem ten name van Penningmeester Stichting Kingma State.

Oplage: 150 ex.

Verschijnt tenminste twee maal per jaar.

Stichting Kingma State

Secretariaat: Sterrenboslaan 20, 3972 GD Driebergen

tel: 0343 521212

fax: 0343 517689

e-mail: info@joostkingma.nl

website: www.kingmastate.nl

Bestuur: Voorzitter: Tj. Kingma, Zwolle

Secretaris: J.H. Kingma, Driebergen

Penningmeester: J.M. Kingma, Arnhem

Bestuurslid: C.S.J. Kingma, Emmen

Vormgeving en productie: Drukkerij Bakker Baarn

Deze publicatie is geregistreerd bij de Koninklijke Bibliotheek onder ISSN: 1569-8645

Bij gehele of gedeeltelijke overname van de inhoud van artikelen uit De Kinkhoorn gaarne bronvermelding.

Beeldmateriaal bij dit nummer

Gronden kl Monnikebajum en Ignatius van Kingma

Kloostergoederen Lidlum en Monnikebajum

Kloostergoederenlijst in 1606

Kloosters Friesland 14e-16e eeuw

LC over KS 12 nov 1757-tekstdeel over KS

LC over KS 12 nov 1757

advertentie verkoopprijs KS

afbraakgoederen KS 31 mrt 1865

afbraakgoederen KS 4 apr1865

verkoop bouwmat KS 28 feb 1865

verkoop kavel KS 27 okt 1865